

HRVATSKI *glasnik*

Godina XVIII, broj 30

24. srpnja 2008.

cijena 100 Ft

Foto: Timea Horvat

Miroslav Škoro u
Hrvatskom Židanu

„Glasnikov tjedan“

Kako kamen usprkos nedaćama stoljeća priča svoju povijest, uvjerila sam se još jednom ovih dana. Kamen na kojem se iščitavaju slova i imena onih koji su ga postavili, onih koji su gradili na hridima svoje crkve. Kamen po kamen, i tako stoljećima do najljepše crkve. Dio je to građenja jednog identiteta koji ostaje u vremenu i prostoru i onda kada neće biti ljudi koji se uz njega vežu, tada će ostati tek spomenici na vrijeme i običaje, kulture i civilizacije, arhivi i dokumenti. Hrvati u susjednim zemljama svoje matične domovine, ma bilo gdje da su, imaju iste probleme i brige. Kako sačuvati jezik i identitet, kako graditi, kamen po kamen, slovo po slovo svoju sadašnjost kako bi se za njih znalo i u budućnosti. Jer povijest još uvijek pišu pobjednici, bez obzira na toponime i imena svetaca. Jedno je sigurno, na pragu trećega tisućljeća više nego ikada prije potrebna je sloga, ali sloga koja ne narušava različitost u mišljenju. Različitost u mišljenju znači i mnogo dobrih ideja od kojih se poneke i doista radaju. Potrebni su jasni strateški ciljevi koji se ne pišu i zacrtavaju za jednu ili dvije godine, nego za dvadeset, pedeset pa i stotine godina. Jedino se tako može nešto napraviti. Sve ostalo tek je proizvod trenutka i htijenja nekih drugih, a ne nas samih. Dok mi radimo po nečijim izmišljenim receptima bez pogovora, dok sami ne obavljamo svoj posao kako treba, od nas neće biti ama baš

ništa. Sve skupa istrošit će se u hrvatskom jalu i kukanju kako ne možemo i kako nam je teško, a naravno, za sve su krivi neki drugi, a ne mi sami sebi.

Završava polako i ovogodišnja žetva, risari, već odavno tek kao atrakcija, želi su na poljima bačkih Hrvata u Vojvodini. Ni sama ne znam zašto hrvatski živalj u Mađarskoj ne obnovi dio žetvenih običaja kao dijela

tradicije, recimo ako ništa drugo, a ono na pozornici. A što vam mi donosimo u ovoj tjednome broju, poštovani čitatelji? Vodimo vas u Hrvatski Židan na 15. tabor u organizaciji Društva gradišćansko-hrvatske mladeži, koja je kao zvijezdu četverodnevnog druženja imala snage naći sredstva za nastup Miroslava Škore u svojoj sredini. Nedavno su se sastali ministri kulture Hiller i Biškupić kako bi usuglasili Program kulturne suradnje za razdoblje od 2009. do 2011. godine, koji će biti potpisan 4. rujna u Pečuhu tijekom održavanja 3. zajedničke sjednice dviju vlada. Program predviđa bogatu i raznoliku suradnju i razmjene pisaca, umjetnika, glazbenika, umjetničkih i kulturnih ustanova te gostovanja ansambala i glazbenih umjetnika, donosi tisak dodajući kako će se Programom suradnje ostvariti i sudjelovanje hrvatskih umjetnika i kulturnih programa u projektu Europske kulturne prijestolnice – Pečuh 2010.

Branka Pavić Blažetin

Predstavnici domaćeg naselja

„Najsela“ u Sumartonu

U Sumartonu su se 27. lipnja sastali predstavnici „najsela“ iz Mađarske, da bi razmotrili kako dalje na putu „najsela“. Priznanje „Najselo“ Hrvatska matica iseljenika dodijelila je Martincima, Petrovom Selu, Sumartonu i Kujinju, čime je čelničtvu i žiteljima priznala djelovanje na polju očuvanja nacionalne samosvijesti.

Predstavnici Kujinja

Da bi tko dobio priznanje, odličje ili bilo kakvu nagradu, treba da radi vrlo mnogo, više od ostalih, ipak mnogi kažu da je lakše izboriti nešto nego ga zadržati dugoročno. Priznanje dobitnika i obvezuje da nadalje radi njemu dostojno. Slična je bila namjera zastupnika Hrvatske manjinske samouprave sela Kujinja kada je predložila da se organizira susret „najsela“, čime su se složila i ostala „najnaselja“.

Sastanku se odazvalo deset osoba. Iz Kujinja: načelnik Ivo Grišnik, predsjednica manjinske samouprave Milica Klaić Taradija, dopredsjednica dr. Mirjana Grišnik, iz Martinaca: Erika Sigečan Kuštra, predstavnicica mjesne samouprave, Vera Kovačević, voditeljica vrtića, iz Petrovoga Sela: Mikloš Kohut te iz Sumartona: načelnik Lajoš Vlašić, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Joža Đuric, voditelj područne škole Žolt Trojko, voditeljica dječjeg vrtića Eržebet Hederić i voditeljica doma kulture Tünde Kuzma.

Načelnik domaćeg naselja pozdravljajući sve nazočne, zahvalio je na inicijativi, a potom se svako naselje predstavilo. Ispostavilo se da naselja imaju slične probleme iako očuvanje identiteta, jezika i kulture ostvaruju u različitim okolnostima, npr. u Kujinju nema školske ustanove, ali pokušaju usmjeriti mlade u hrvatske institucije, u Martincima i Petrovom Selu radi se na tome da škola što bolje djeluje u okvirima dvojezičnosti, a Sumarton raspolaže samo nižim razredima,

no u posljednje vrijeme vrlo se razvija na polju kulture. Već samim pričanjem raznih događanja u određenome mjestu, predstavnici pojedinih naselja dobili su savjete jedni od drugih.

Nikola Kohut zadovoljno je govorio o boljim „strujanjima“ glede prestiža hrvatskoga jezika. Prema njemu već i mladi roditelji smatraju važnim da njihova djeca nauče hrvatski jezik jer su uvjereni da je svaki jezik bitan. Predsjednica iz Kujinja ispričala je dobra iskustva trodnevne obuke u učenju hrvatskih pučkih pjesama. Sva su „najsela“ i središta u određenim regijama, pa se može pomoći i drugim naseljima da krenu na putu „najsela“.

Cilj je svim naseljima i u budućnosti da se očuva jezik, u čemu je potrebna pomoć i od matične domovine. Stoga se predstavnici „najsela“ žele obratiti Hrvatskoj matici iseljenika, koja im je dodijelila nagradu, da im pomaže u dostojnom očuvanju toga priznanja. Nakon sastanka nazočni susreta sabrat će svoje zamisli, prijedloge, čime će se obratiti predstavnicima Hrvatske matice iseljenika. Na prvom sastanku je dogovoreno da će predstavnici tih naselja nadalje biti u vezi i ako je potrebno, opet će se susresti. Dogovoreno je da će organizirati priredbu s naslovom Susret „najsela“, na kojoj će se predstaviti sva sela koja su dobila to priznanje. To će se prvi put održati u Martincima u svibnju iduće godine.

Beta

ZABREB – U Dubrovniku su početkom srpnja Hrvatske autoceste potpisale ugovor o izradi prostorno-prometne studije i projektne dokumentacije te provedbi upravnog postupka za autocestu Zagreb–Split–Dubrovnik, sektor Ploče–Dubrovnik, to jest dionicu Osojnik–Doli. Ugovor je potpisan sa zajednicom ponuditelja koju čine Institut građevinarstva Hrvatske kao nositelj ponude i Rijeka-projekt iz Rijeke. Ugovorena vrijednost radova je 79 milijuna i 539 tisuća kuna. Projektna dokumentacija trebala bi biti izrađena do kraja ove godine, a radovi će početi početkom 2009. godine. Premijer Ivo Sanader rekao je kako hrvatska Vlada neće stati dok ne ostvari stari san o povezivanju kontinentalne i jadranske Hrvatske te je najavio daljnje radove na mostu Pelješcu. Istaknuo je da će most biti izgrađen jer je iznimno važan za taj dio Hrvatske, i za poluotok Pelješac i za otoke.

DUBROVNIK – Na poziv ministra kulture Republike Hrvatske mr. sc. Bože Biškupića mađarski ministar obrazovanja i kulture dr. István Hiller s izaslanstvom došao je 10. srpnja u službeni posjet Hrvatskoj. Na susretu dvaju ministara razgovaralo se i o Programu kulturne suradnje između Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Ministarstva obrazovanja i kulture Republike Mađarske za razdoblje od 2009. do 2011. godine, koji će biti potpisan 4. rujna u Pečuhu tijekom održavanja 3. zajedničke sjednice Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Mađarske. Program predviđa vrlo bogatu i raznoliku suradnju i razmjene pisaca, umjetnika, glazbenika, umjetničkih i kulturnih ustanova te gostovanja ansambala i glazbenih umjetnika. Programom suradnje dvaju ministarstava ostvarit će se i sudjelovanje hrvatskih umjetnika i kulturnih programa u projektu Europske kulturne prijestolnice – Pečuh 2010. Posebno su istaknute sljedeće aktivnosti koje će biti dio Programa suradnje i razmjene dvaju ministarstava: predstavljanje Dubrovnik na Proljetnom festivalu u Budimpešti 2009; gostovanje Debrecinskog kazališta na ovogodišnjim Dubrovačkim ljetnim igrama s predstavom „Dundo Maroje“ Marina Držića; razmjena izložaba suvremene likovne umjetnosti, dizajna i fotografije. Dr. István Hiller, ministar obrazovanja i kulture Republike Mađarske, također se sastao s gradonačelnicom grada Dubrovnik gospođom Dubravkom Šuicom i gospođinom Ivicom Prlenderom, ravnateljem Dubrovačkih ljetnih igara, te je pribivao svečanom otvorenju Dubrovačkih ljetnih igara.

SVETA MARIJA, SUMARTON – Medimursko naselje Sveta Marija i pomurski Sumarton već više desetljeća dobro surađuje. Sumarton je prvi put sa Svetom Marijom potpisao sporazum o suradnji, koja je vrlo sadržajna. Sekcije KUD-ova međusobno se posjećuju, a jednako tako i osnovne škole. Prilikom većih blagdana uvijek su nazočni i predstavnici prijateljskog naselja. Tako je to bilo i 21. lipnja kada je KUD „Ivan Mustać“ iz Svete Marije proslavio dane etnomuzikologa, kantora, čije ime je preuzelo kulturno društvo. Kod rodne kuće Ivana Mustaća predstavnici domaće općine i KUD-a Sumarton položili su vijenac i sumartonski zbor u znak sjećanja otpjevao je pjesmu koju je Mustać skladao. U domu kulture Svete Marije priređen je nastup KUD-a iz Šandorovca i sumartonskoga KUD-a, koji se predstavio cijelim svojim repertoarom, počev od tamburaša, zborova, puhača do folklorša.

Postavljanje vijenca na rodnu kuću kantora Ivana Mustaća

SERDAHEL – Nastavnički zbor serdahelske osnovne škole svake godine organizira izlet za djelatnike ustanove. Ove godine 30. lipnja odlučio se za matičnu domovinu, gdje su posjetili Trakošćan, prekrasno obnovljenu utvrdu, Mariju Bisticu, glasovito hodočasno mjesto, grad baroka Varaždin, te Kumrovec.

Regionalni susret urednika medija manjinskih zajednica u Kotoru

U organizaciji Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore i uredništvo Hrvatskoga glasnika, časopisa istoga društva, u Kotoru je od 16. do 18. srpnja održan Prvi regionalni susret urednika medija manjinskih zajednica i njihovih medijskih partnera, kojem je nazočila između ostalih i glavna urednica Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj. Tema je susreta bila položaj manjinskih zajednica u oblasti informiranja te mogući vidovi suradnje i razmjena informacija i iskustava.

Suorganizator skupa bio je i nezavisni Skala radio – Kotor, a pokrovitelji Ministarstvo za ljudska i manjinska prava Vlade Crne Gore, Ministarstvo za kulturu, šport i medije Vlade Crne Gore, Općina Kotor, Hrvatske matice iseljenika, Veleposlanstva Republike Hrvatske u Podgorici i Konzulat Republike Hrvatske u Kotoru.

U kotorskoj Palači Bizanti okupili su se sudionici: urednici manjinskih tiskanih medija iz Crne Gore, Srbije (Vojvodina), Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Mađarske, Italije.

Prvi dan rada obilježilo je gostovanje Hrvatskoga narodnog kazališta iz Zagreba na trgu ispred katedrale Svetoga Tripuna, koje je izvelo predstavu u režiji Ozrena Prohića: Dundo Maroje. Kotorsko gostovanje organiziralo je Hrvatsko građansko društvo Crne Gore i Općina Kotor, a povodom 500. obljetnice rođenja Marina Držića, uz pokroviteljstvo Ministarstva kulture, športa i medija Crne Gore i Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Napomenimo kako je Držićeva obitelj pripadala staroj i plemenitoj lozi iz Kotora, odakle se sredinom XII. stoljeća preselila u Dubrovnik. I sam Držić rado je u svojim djelima spominjao „našijence“ iz Kotora. Hrvatsko narodno kazalište stiglo je u Kotor nakon gostovanja na Dubrovačkim ljetnim igrama.

Drugi dan druženja protekao je radno. Konferenciji su nazočili i diplomati Republike Hrvatske s Veleposlanstva u Podgorici i Konzulata u Kotoru. Nakon pozdravnih riječi dr. Ivana Ilića, predsjednika Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore, okupljene je pozdravila načelnica grada Kotora Marija Čatović.

Prvo izlaganje održao je Željko Rutović, pomoćnik ministra kulture, medija i športa u

Vladi Crne Gore, upoznavši sudionike s medijskom slikom manjinskih zajednica u Crnoj Gori i njihovim mogućnostima. On medije manjinskih zajednica u Crnoj Gori vidi kao činitelje aktivne medijske politike interakcije i dijaloga. Naglasio je kako je Vlada Crne Gore spremna uspostaviti djelatan dijalog s nacionalnim blagom, te kao partner vidi svoje mjesto u snaženju kulture ljudskih prava kroz potporu programskih sadržaja manjinskih zajednica u Crnoj Gori. Kazao je kako bi, radi međusobnog uvažavanja, na multikulturalne razlike trebalo gledati kao na prednost.

Nenad Zakarije u svom izlaganju govorio je o Matici, mjesečniku Hrvatske matice iseljenika, čiji je glavni urednik. Naglasio je kako je zamisao okupljanja izvrsna te kako će nastojati da Hrvatska matica iseljenika poradi na izradi obrazovnog programa koji bi se svake godine provodio u Hrvatskoj za novinare medija hrvatskih manjinskih zajednica u Europi. Bio bi to svojevrsni forum, seminar, usavršavanje. Uvodničarka iz Vojvodine, glavna urednica Hrvatske riječi, tjednika Hrvata u Vojvodini, Jasminka Dulić izlagala je na temu: Odnos između nacionalnih vijeća kao osnivača, nacionalno-manjinskih stranaka i nacionalno-manjinskih medija. Predsjednik Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske Radimir Pavičević govorio je o međugraničnoj suradnji predstavnika nacionalnih manjina ističući kao primjer suradnju Hrvat-

škoga građanskog društva Crne Gore i zajednice kojoj je on na čelu. Branka Pavić Blažetin, glavna urednica Hrvatskoga glasnika, kratko je predstavila civilnu i političku organiziranost i ustrojstvo Hrvata u Mađarskoj te izlagala na temu Šezdeset godina novinstva Hrvata u Mađarskoj. Predsjednik zajednice Hrvata u Trstu Damir Murković upoznao je nazočne sa specifičnostima tamošnje hrvatske zajednice i s njezinim tiskovinama, a Nikola Čiča, dopredsjednik HKD Napredak – Tuzla, koji izdaje mjesečnik Hrvatski glasnik, govorio je o ulozi medija u očuvanju nacionalnog identiteta. Tomislav Vuković predstavio je Glas koncila i njegovu uređivačku koncepciju te odnos prema hrvatskim zajednicama izvan Hrvatske i brigu o njima. Nikola Camaj, savjetnik za medije, sa strane albanske nacionalne manjine u Crnoj Gori, govorio je o medijima u službi kulture manjina. Sabrija Vulić, urednik novinar, izlagao je na temu Mediji i manjine, izvještavanje o manjinama. Zaključna je riječ pripala urednici dvomjesečnika Hrvatski glasnik, Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore Tamari Popović koja je nakon svog izlaganja podvukla potrebu donošenja zaključaka

održanoga radnog dijela te pozvala na suradnju i skori sastanak. Naglasila je kako je ovo prvi u redu planiranih godišnjih susreta u Kotoru, te kako će sva izlaganja s konferencije biti objavljena u posebnom zborniku kako bi pridonijela zajedničkom cilju, a to je stvaranje uvjeta za medijsku asocijaciju manjina iz regije te ostvarivanje zajedničkih projekata, pa i iz europskih fondova, kao i stvaranje zajedničke baze podataka, te neprekinutu međusobnu razmjenu tekstova i napisa. Naglašeno je kako novinari manjinskih medija, da bi bili uspješni u izvještavanju o manjinama, trebaju naučiti kako se to radi pridonoseći svojim radom integraciji manjina, ali bez asimilacije. U diskusiji koja je pratila svako pojedino izlaganje sudjelovali su Nebojša Kirigin, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Podgorici, Radojko Nižić, prvi konzul Konzulata Republike Hrvatske u Kotoru, Danilo Ivezic, urednik Crnogorskoga glasnika, glasila Crnogoraca iz Republike Hrvatske, te Ivica Kovačević, urednik Hrvatskoga glasnika iz Tuzle, a voditelj susreta bio je Slavko Mandić, direktor Skala radija.

bpb

BALATONBERÉNY, SAMBOTEL, SISAK – Po informaciji Gyöngyike Kapitar-Milišić, učiteljice hrvatskoga jezika u sambotelskoj školi „Mihály Váci“, 38 učenikov dotične škole je ljetovalo polag Balatona od 1. do 8. julija. Po prethodnom planu bi morali biti med njimi i školari ki se uču po hrvatski u spomenutoj ustanovi, pokidob je grad Sambotel ponudio mogućnost za ljetovanje i deset dicit iz partnerske škole u Hrvatskoj. Petak, 4. julija, je iz Osnovne škole Sela dospila delegacija od 11 dice u pratnji dvih pedagoginju u željezno-županijski dičji tabor Balatonberény, „no nečista voda jezera, preskromna zgrada, prašne sobe“ nisu se odgovarali očekivanjem gostov. Natoliki ne da direktorica škole Djurdjica Bočina nije svojim školarom ni dopustila da se ofrišćaju u balatonskoj vodi poslije mnogournoga napornoga putovanja, ku je pravoda besmisleno usporediti s morskimi vali, a to se je i prlje znalo, nek po objedu je s kolegicom naglo odlučila za odlazak domom. Ne znam koliko će ov neočekivani incident dotaknuti daljnje kontaktiranje škol, međjutim, ponudjena gesta sa strane grada Sambotela za petdnevno ljetovanje hrvatskim školarom je upućena na njevu adresu od dobre namjere, a nje odbijanje svakako će ganuti vjerojatno i u nadležniki neugodne misli.

UNDA – Hrvatska manjinska samouprava sela i Undansko hrvatsko društvo poziva vas na kulturni festival „Folklor prez granic“. Pod tim imenom je još smotru održalo lani u novembru u Kemlji Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, a sad, kako je rekao Štefan Kolosar, predsjednik undanskoga manjinskoga tijela, „u manjkanju društvene potpore Unda bi dalje nosila tu tradiciju folklornoga spravišća“. Zato 27. julija, nedilju, od 15 uri nastupaju Dičji folklorni ansambl „Folklorno jato“ iz Devinskoga Novoga Sela (Slovačka), HKD Graničari iz Fileža (Austrija), HKD Četarci iz Gornejga Četara, Plesačko društvo Konoplje iz Kemlje, pjevački zbor Mali Dunaj iz Kemlje, mali plesači grupe Viverice iz čuvarnice, mjesni školski folkloraši ter HKD Veseli Gradišćanci iz Unde. Priredbu novčano podupira: Hrvatska državna samouprava, Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Ugarskoj, Hrvatska samouprava Jursko-mošonskošopronske županije, Undansko hrvatsko društvo ter Hrvatska manjinska samouprava Unde.

Na otvaranju 15. Gradišćanskoga omladinskoga tabora

Još i petroviski načelnik Mikloš Kohut je, izgleda, našao zanimljive stvari na izložbi

Organizacijski štab 15. jubilarnoga tabora

Otvoranje 15. Gradišćanskoga omladinskoga tabora je 10. julija, četvrtak uvečer, pod židanskim šatorom, znamda mnogo kim na presenečenje, očividno važno bilo jedino gradišćanskim političarom i ostalim zainteresiranim ki gaju dobre veze s našom mladinom jer, kako se kaže, ipak je ona ključ naše budućnosti. *Rajmund Filipović*, predsjednik Društva gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj, treći put je s pozornice mogao pozdraviti u ovoj funkciji naš naraščaj i sve časne goste, med njimi *Mariju Pilšić*, predsjednicu Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, *Editu Horvat-Pauković*, predsjednicu Hrvatske samouprave Željezne županije, *Štefana Kolosara*, predsjednika Hrvatske

Časni gosti skupa s taboraši

U dokumentarnom nuglju taborske povijesti bivši i sadašnji člani DGMU-a

samouprave Jursko-mošonsko-šopronske županije, *Štefana Dumovića*, farnika spomenutoga sela, *Vincija Hergovića*, načelnika Plajgora ter *Mikloša Kohuta*, petroviskoga liktara. „Petnaest ljet, petnaest taborov u Gradišću je prošlo, a ako morem reći, prez Ingrida Klemenšić ne bi bili ovde danas, i ne bi mogli svečevati petnaest ljet neprekidnoga taborovanja naše mladine“ – s timi je riči sadašnji peljač gradišćanske mladine pozdravio negdašnju predsjednicu DGMU-a, ter obratio pažnju još na izložbu slik i člankov, na dokumentarni nugalj taborske male hištorije. Domaćin, načelnik Hrvatskoga Židana *Štefan Krizmanić* u svojem svečanom govoru s puno emocijov se je približavao ovomu zgoditku: – Prošlo ljetu, kad smo začeli organizirati ovu priredbu, sigurno ste čuli da smo planirali jedan drugi program. Htili smo na koncert pozvati Marka Perkovića Thompsona, i onda su neki i mene osobno napadali da sam nacionalist. U svezi s tim ja bi zato imao jedno pitanje. U povijesti je li znate takov narod koji je postojao već od 500 ljet, a da nije imao u sebi zdravoga nacionalizma? Ja mislim da nećete najti nijedan takov narod nigdir na svitu. Uz to moram još naglasiti da mi nismo takozvani gastarbajteri, ki prvu ili drugu generaciju morebit još nauču na svoj materinski jezik, nek mi smo jedna manjina u Ugarskoj kim je domovina ova zemlja, ali ki živimo kot Hrvati, a i nadalje kanimo biti

Židanski načelnik Štefan Krizmanić je pozvao mladinu k očuvanju hrvatskoga jezika, identiteta i kulture

Hrvati. Mislim da budućnost naša visi od vas, visi od toga kako vi održite svoj jezik, svoj identitet, svoju kulturu. Ako vi naučite svoju dicitu po hrvatski, i u srcu budete Hrvati, onda će nas još i za 500 ljet biti ovde, u Gradišću. Uz to je *Štefan Krizmanić* jur najpr sve zahvalio svim pomagačem ovoga tabora s kimi su stvorili uvjete za diozimatelje i za njeve bezbrižne dane u Hrvatskom Židanu. *Marija Pilšić* i *Edita Horvat-Pauković* su takaj naglasile važnost vježbanja hrvatske riči i širenje hrvatske kulture. Za svečanim otvaranjem sve goste i kih pedeset taborašev je dočekala skupna večera ter bal uz svirku prisičko-nardansko-šičkoga sastava Karambolo, a i petroviskoga Čungama.

-Tiho-

Pred židanskim koncertom s Miroslavom Škorom

„...Vjerujem da Hrvati ki živu u ovom dijelu Gradišća, ki se nalazu u Austriji, imaju zasigurno sad već u mentalitetu jedan dio nekakovoga austrijskoga mentaliteta, kot što Hrvati ki živu ovde, imaju jedan dio svojega ugarskoga mentaliteta, što je na neki način normalno....“

Jedan od vrhuncev u židanskom gradišćanskom omladinskom taboru je prez sumlje bio koncert Miroslava Škore. Hrvatski pjevač je lani prvi put nastupio u Gradišću, na Danu mladine u Petrovom Selu i stvorio sa svojim jačkama nepozabljivu atmosferu. Iako je 28. junija, subotu gostovao pri fešti ognjogasev u Filežu pod strogom kontrolom sigurnosnih snag i pred znatno manjom publikom nek u Pinčenoj dolini, u židanskom šatoru 12. julija, subotu ga je dočekalo već od jezero ljudi. Naš kratki razgovor je napravljen u vrimenskoj stiski, još pred koncertom.

Nam je velika čast jur po drugi put, Vas pozdraviti ovde u Gradišću, ali kako je to da ste ljeta dugo bili generalni konzul u Pečuhu/Petocrikvi, a nigdar niste došli u Gradišće, iako znamo da to nije bilo vaše područje?

U stvari ste jur odgovorili na to pitanje, a jednostavno kad je človik u diplomaciji onda mu život reguliraju neke druge stvari. Moje konzularno područje je bilo Somogy, Bács-Kiskun i Baranya megye. Tako da nisam ovde došao na nikarčkove službene posjete, prolazio jesam ove kraje, kad sam išao kod naših, vaših Gradišćanskih Hrvatov tamo u Burgenland, ali ovde nisam bio nigdar. Kad negde idete, negdo vas mora i zvati, ali ja nažalost nisam imao tu sriću. S druge strane, čini mi se da sam to ovo zadnje ljeto nadomjestio i malo popravio. Sad sam već čudakrat ovde, i krasni su ljudi. Zadnji put smo imali jako lip koncert, vidit ćemo kako će biti večeras.

Kako ste lani bili u Petrovom Selu, mogli ste doživiti iznenadjujuću atmosferu. Što bi rekli za tu atmosferu ka Vas je dočekala prije dva tajedne u Austriji?

- Prez obzira, što se radi o istom narodu, svi smo mi na neki način Hrvati, ali uglavnom svi živimo u neki različiti okruženji. Kad stavimo jednoga Hrvata da živi u Osijeku, onda on ima nekakove svoje asocijacije, za razliku od onoga koji živi na peldu u Splitu. Prez zgleđanja što su obadvimi Hrvati, kad kažeš riba, jedan će reći šaran, a drugi će reć škarpina. Tako da vjerujem da Hrvati ki živu u ovom dijelu Gradišća, ki se nalazu u Austriji, imaju zasigurno sad već u mentalitetu jedan dio nekakovoga austrijskoga mentaliteta, kot što Hrvati ki živu ovde, imaju jedan dio svojega ugarskoga mentaliteta, što je na neki način normalno. Mislim da cijeli svit kad pomisli na Ugarsku, prva je asocijacija govoriti o temperamentu, o nekakovoj papriki, o ljutoj hrani, dokle je za Austriju prva asocijacija valcer i Mozart-kugle. Tako da tamo zasigurno atmosfera je malo, ajde osudit ću se reći, ovako ozbiljnija, nek što je bila zadnji put u Petrovom Selu. Tako da vjerujem da će ovde biti večeras isto življe...

Sigurno ste čuli i za lanjskoljetošnje ovdašnje natezanje zavalj Thompsona. Da li su u današnjem vašem programu, uprav kot lani, i njegove jačke, pokidob se zna, Gradišće u Ugarskoj ipak obožava vašega kuma...

- Ja ću odraditi svoj koncert onako, kako ga vik radim. Ja sam človik ki pjeva te svoje pjesme, vjerojatno da pjevam neke stranjske pjesme ne bi bio uopće popularan, kad bi bio ločesti pjevač. U današnjem programu zasigurno ću projt kroz svoj nekakov opus jačak, ke sam ja napisao, i nekoliko pjesam ću otpjevati ke nisu moje, ali neka to bude presenećenje.

-Tiho-

MARTINCI – Plesači KUD-a Martinci, Orkestar Podravka i Ženski pjevački zbor Korijeni imaju poziv na sudjelovanje smotri folkloru u Brezovici koja će se održati 2. kolovoza. U Martincima se 20. kolovoza slavi seoska bučura (proštenje) u čast Svetoga Stjepana. U programima toga dana sudjeluje i KUD Martinci.

ŠELJIN – Od 1. do 3. kolovoza u tom se gradu održava Festival lubenica, u sklopu kojega 1. kolovoza proslavlja se svečanom sjednicom gradske skupštine Dan grada Šeljina. Kako saznajemo, tom prigodom šeljinski gradonačelnik uručit će svečanu povelju gradonačelniku Grubišnoga Polja i poglavarstvu toga grada za rad na povezivanju dvaju prijateljskih gradova. Drugog kolovoza u sklopu folklornog programa nastupit će i KUD Mohač iz Mohača pod vodstvom Stipana Filakovića.

BUDIMPEŠTA, PEČUH – U Pečuhu će 4. rujna biti održana 3. zajednička sjednica dviju vlada, hrvatske i mađarske, praksa započeta 2006. godine kada je u Budimpešti održana prva zajednička sjednica dviju vlada. Osim aktualnih pitanja, kazao je za MTI stručni tajnik Ureda premijera odgovoran za nacionalnu politiku Ferenc Gémesi, razgovarat će se o Hrvatskom skorom priključenju NATO savezu, a kako je naglasio Gémesi, sjednica u Pečuhu bit će i prigoda da dva premijera, hrvatski Ivo Sanader i mađarski Ferenc Gyurcsány svečano predaju na uporabu potpuno obnovljenu pečušku hrvatsku školu Miroslava Krležu.

Taborska folklorna revija s gradišćanskimi djundjama

Medjunarodni folklorni ansambl u Glamočkom kolu

Gdo još nije učan na maratonske folklorne programe, ta neka jednoč mirno dojde u Gradišće. Ovo područje ima što pokazati na folklornoj sceni. Samo gdo to more tri ure dugo s pažnjom sprohadjati, to je zopet drugo pitanje, iako je od sebe razumljivo da na jednu regionalnu priredbu šika se, sve važne grupe pozvati. No, negda-negda je i mali broj društav, već nek dost. U okviru židanskoga omladinskoga tabora 13. julija, nedilju otpodne, upoznali smo djelovanje točno deset

pjevačkih i folklornih društav, ke prez sumlje moremo nazvati i gradišćanskim djundjam. U uvodu je svakoga još jednoč pozdravio, mjesni načelnik Štefan Krizmanić, bolje rečeno bi bio pozdravio, pokidob je jedva mogao isprešati glas iz guta, a to je bilo pak posljedica minule koncertne noći. Folklorno otpodne su začeli domaći školski tamburaši, a za njimi su na red zašli undanski „Veseli Gradišćanci“. Prik četarskih dičakov, tancošev i jakih divojačkih glasov, undanski

Prisički Zviranjak je nas otpeljao s tanci u Prigorje

ide kerem a kepalairast max. 2 sor lehet

folklor je dobio dodatnu kvalitetu i ovako je njeva Žetva svenek radjo vidjena bogata scenska igra, s originalnimi orudalji, mjesnimi običaji, desetljeća starimi narodnimi nošnjami negdašnje undanske svakidašnjice. Jačkarni zbor iz Narde je i ovput donesao svoju dobru formu, a prisički Zviranjak je izveo koreografiju iz hrvatskoga Prigorja. Mišani zbor Peruška Marija u Hrvatskom Židanu u jesen će proslaviti 15.obljeticu

Ženski vijenac Veselih Gradišćancev u undanskoj žetvi

Trenutak za pjesmu

Ljerka Vladović

U koliko snova prebivaš

Pitala sam te
da li ikada
misliš o tome
u koliko snova
prebivaš?
To sebe nisam pitala.
A trebalo je.
Na vrijeme.

Židanski mali tamburaši

Mjesni pjevački zbor Peruška Marija

HKD Čakavci u novoj koreografiji iz Banata

svoje osnivanja, a čvrsto pripravljanje na veliku svetačnost ne bi jur mogli ni negirati. Medjunarodni folklorni ansambl, uz dirigiranje hrvatskoga stručnjaka Nenada Breke, je i ovput s velikim uspjehom predstavio Glamočko kolo i tance iz Medjimurja.

Petroviska Žetva u izvedbi HKD-a Gradišće, jačkarni zbor iz Prisike, pod dirigiranjem Mirka Berlakovića, kot i kratki muzički blok Židanskih bečarov je jur bio na samom kraju programa. Šlag folklorne torte ipak je bio novovježbani tančeni opus iz Banata, po kore-

ografiji Nenada Breke, kojega su prvi put pokazali domaći folkloriši Čakavci. Atraktivni, temperamentni i relativno dugi ples zahtjeva koncentraciju, ritmičku složnost a i izdržljivost izvođačev, ali sve su to imali u sebi židanski tančosi, za što su pravoda dobili i nagradu: burni aplauz od publike i ujedno poziv za ponavljanje. Četverodnevni židanski tabor je bio darovan s lipim vrimenom, a kad je folklorno otpodne dospilo ka kraju, začela se je nebeska mužika, u pratnji guste godine. To je rasprašilo nazočne, ali kako se kaže, petroviski Pinka-band je još jednoč skupapozvao na zadnji valcer brojne Hrvate. S tim je pak završen 15. jubilarni gradišćanski omladinski tabor, koji će se kljetu seliti u Gornji Četar.

-Tiho-

*ide kerem a kepalairast
max. 2 sor lehet*

Bogatstvo...

Petroviska ekipa na Škorinom koncertu

Usavršavanje u Šibeniku

Sudionici iz Budimpešte s književnikom Ivom Brešanom

Na početku julija Agencija za odgoj i obrazovanje iz Zagreba organizirala je stručno usavršavanje za učitelje i odgojiteljice hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu i iseljeničtvu. Voditeljica seminara je bila *mr. Renate Ozorlić Dominić*, a pomogli su joj savjetnici iz Agencije. Na seminar su pozvali 60 sudionikov iz različitih orsagov: Austrije, Ugarske, Rumunjske, Srbije, Slovenije, Slovačke, Švedske, Makedonije i Crne Gore ter iz Bosne i Hercegovine. Sudionici su imali prvi dan službeno otvaranje kade ih je pozdravio *prof. Vinko Filipović*, ravnatelj Agencije, a od drugoga dana su bili podijeljeni u tri grupa kade su djelali svaki dan dopodne u tri djelaonica. Od ovoga ljeta su odgojiteljice imale posebnu grupu, ča im je jako dobro došlo. Nudjena su bila predavanja: Kulturna baština Hrvatske pod zaštitom UNESCO-a, Dječja književnost, Šibenski humanistički krug, Turistička geografija Hrvatske, Stanovništvo Hrvatske i Dvojezični hrvatski u inozemstvu. Na seminaru su bili poznati predavači i profesori iz Hrvatske. Kao gost književnik je bio pozvan *Ivo Brešan*, ki je na simpatičan način predstavio svoje djelovanje. Svaki večer je držao radionicu *Andrija Ivančan*, tako su se sudionici mogli upoznati s tanci Republike Hrvatske. Pogledali su i Šibenik i organiziran je bio cjelodnevni izlet u sridnjoj Dalmaciji. Na seminaru je sudjelovalo oko dvajset pedagoga iz Ugarske.

Ingrid Klemenšić

Hrvatski Židan: Četire dane baza gradišćanske mladine

„Upoznavanje sela” – zadaća je bila napravljanje umjetničke slike

(Foto: Helga Meršić)

U pripravi Samouprave i Hrvatske manjinske samouprave Hrvatskoga Židana ter prvi put u mišanom sastavu organizacijskoga štaba Društva gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj, pod posebnim peljanjem Židanca Petra Horvata, 15. jubilarni tabor u Hrvatskom Židanu, od 10. do 13. julija, je bio vrhunski priredjen, a s financijske strane gledano najjači tabor u dosadašnjoj povijesti ovih omladinskih susretov. Zahvaljujući brojnim sponzorom, Hrvatskoj državnoj samoupravi, Društvu Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, Hrvatskoj samoupravi Željezne, a i Jursko-mošonsko-šopronske županije, Javnoj zakladi za nacionalne i etničke manjine u Ugarskoj, Magyar Telekom Nyrt-u, kako i znatnoj materijalnoj potpori Europske unije ter Ugarske vlade, četverodnevno spravišće će za već od pedeset mladih ljudi od Bizonje do Petrovoga Sela, a za ljubitelje hrvatske glazbe još i iz drugih država, ostati u trajnom spominku. Uz lokalne specijalitete, čim sve raspoláže ovo sridnjegradišćansko naselje su još organizatori dodali par zanimljivih i neobičnih, i zavolj jubileja važnih momentov. 11. julija, petak, u školskoj prostoriji je slavist i kustos sambotelskoga muzeja Savaria, *Andraš Handler* održao referat o doseljenju Hrvatov ter dao i kratki pregled gradišćanske povijesti, dokle u drugoj folklornoj djelaonici *Sabina Balog* i *Rajmund Filipović* su uz glas tambure pozvali nazočne na skupno jačenje. Otpodne izvidjačka akcija je krenula na seoski ulica, s ciljem da se čim bolje upozna Hrvatski Židan, a uz to su morale grupe polagati i „ispit“ šikanosti, moljanja i rješili su šalne zadaće kot npr. hodanje u gumijovi škornja prik potoka, napravljanje umjetničke

Po povijesni tragi Hrvatov- predavanje je održao *Andraš Handler*

slike iz židanske svakodnevnice, poiskanje razne štacije, šacanje točnoga broja Brigovičevih fotoaparatorov. Uz to su tribali naticatelji sve već materijalov sabrati u Društvu gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj ili o hrvatskom pjevaču, *Miroslavu Škoru* u internet-kamionu (koji je bio opskrpljen sa 12 kompjuteri, kot posebni dar za ove dane od T-Coma). Drugi večer iz već kih razlogov je bio važan, pokidob ponovo su skupastali i svirali Panche-rockeri (negda jedan od najpopularnijih bendov Gradišća) a došli su i brojni peljači, organizatori svih tih taborov koji su bili u minuli petnaest ljeti napravljeni od Petrovoga Sela sve do Umoka. Kako se šika na jednom rođendanskom partyju, rizala se je torta, još jednoč su se oživile nezapaljive storije pojedinih taborov, a pravoda je mulatovanje duralo zopet do zore. I zato je bilo teško treći dan pišačiti u vrućini do kapele Peruške Marije, kade je diozimatelje dočekala mjesna vjeroučiteljica i kantoriga *Žužana Horvat* s poviješću Peruške Marije, i životopisi svih pevcev, kim je postavljen spomenik u parku zaštitnikov različitih meštrijov. Karaoke kot uvod u orijaško pjevačko naticanje Glas Gradišća, malo teže se je ganulo, ali tekuće batrenje u žganu s medom, svakomu je doneslo dobru volju a i hlabrenost do jedne masovne vokalne atrakcije, ku je bilo vridno i snimati. Tambečari iz Austrije su stvorili ugodnu atmosferu pred Škorinom koncertom, na kojega je bilo najgerasto već od jezero ljudi. Thompsonove majice, različite hrvatske relikvije a gustokrat hrvatski barjaki su putovali u luftu, dokle je u zadnje vrime u ovoj regiji najpopularniji izvodjač iz Hrvatske, zabavljao obožavatelje prvenstveno s onim repertoarom, kojega smo mogli uglavnom jur lani čuti u Petrovom Selu, ili pred par tajedni u Filežu. Veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti, *Ivan Bandić* je u društvu svojega prijatelja s pozornice takaj pozdravio gradišćansku publiku, a s jednom od najiskrenijih pjesam Sude

Heroji ne plaču je pjevao Miroslav Škoro sa židanskom Mladom generacijom Karaoke u židanskoj školi

mi, je završen skoro dvourni koncert. „Volim Gradišće! Neka Vas čuva dragi Bog! Toplo ljeto Vam želim i dodite na vaše more!“- to su bile Škorine riči u zbogomdavanju i nije zabio niti to spomenuti, kako je teškoturobnih bojnih devedesetih ljet Hrvatski Židan dao utočišće dicit, izbjeglicam iz Osijeka. Mjesna Mlada generacija ka je postala po Thompsonovi jačka poznata u Gradišću, za sadašnju priliku se je naučila zopet nešto novo i ostala vjerna sebi i spomenutom izvođaču. Marko Šteiner je tako jačio Kletvu kralja Zvonimira da skodob smo štimali nigdor nam drugi ne jači nek Marko Perković, a to bi jur zdavno željili i sami Židanci, kako to na svakom forumu glasi mjesni prvak. Vrhunsko presenećenje je ipak bilo kad se je na binu još jednoč vrnuo Miroslav Škoro, ki je sa židanskimi dičaki otpjevao pjesmu Heroji ne plaču. Domo/rodoljubna ovacija navodno, ni ovput nije falila!

-Timea Horvat-

Retro- party s organizatori minulih petnaest taborov

Mađarski gulaš za šezdeset tisuća na „Noći punog miseca“

Osma „fešta od mjesečine“ i ove je godine, 18. srpnja, pod svjetlom užtapa uspješno završila privukavši na zadarsku rivu više od šezdeset tisuća posjetitelja.

Ovogodišnji festival hrane, kulture i običaja zadarske regije, poznat kao „Noć punog miseca“, započeo je već u ranim popodnevним satima folklornom povorkom koja je nakon okupljanja na Branimirovoj obali krenula do rive gdje je 48 izlagača iz Zadarske županije na svojim štandovima gostima nudilo suvenire i bogat jelovnik domaćih jela i pića. Iako su se spremale uglavnom morske ugođe: tune, lignje, hobotnice i srdele po cijeni od 20 kuna, najveću je pozornost i ove godine privukao omanji janjac kojeg su nasred rive na ražnju zavrtjeli Benkovčani. Okretanje janjca na mjesečini gosti, posebice oni strani, promatrali su kao začarani. Osim zadarskih izlagača, svetkovini od hrane ove su se godine pridružili i gosti iz Krapnja, Brača, Novske, Slavnskoga Broda, Ivanca, te prvi put iz mađarskoga Stolnog Biograda (Székesfehérvár) koji su nudili ljuti gulaš po cijeni od 30 kuna. Ponudu jela i pića pratio je i zabavni program koji se odvijao na dvije pozornice na kojima su se tijekom večeri predstavile dalmatinske klapе i kulturno-umjetnička društva, a „Noć punog miseca“ pratilo je i desetak brodova usidrenih uz rivu.

Božana Sviličić

Hrvatski dan u Martincima

Jedanaesti put, jedanaestu godinu zaredom, u Martincima je 19. srpnja u organizaciji Hrvatske samouprave i KUD-a Martinci priređen tradicionalni Hrvatski dan s mnoštvom folklornih i zabavnih sadržaja, uz večeru, druženje, bogatu tombolu i nezaboravnu noć na plesnom podiju, naravno, uza stare prijatelje, članove Gašo-benda iz Virovitice.

Dan, ili bolje rečeno večer, započela je svetom misom u mjesnoj crkvi koju je na hrvatskom jeziku služio mjesni župnik Norbert Nagy uz orguljašku pratnju Ane Gujaš, te u nazočnosti martinačkih vjernika i njihovih gostiju iz Hrvatske, članova KUD-a Seljačka sloga iz Brezovice, koji su svetoj misi nazočili u svojim prekrasnim narodnim nošnjama, kako oni kažu, ušivenima prije stotinjak godina.

Nakon svete mise započeo je folklorni program na prostoru ispred martinačke športske dvorane i zgrade seoskoga poglavarstva i doma kulture. Pozivu su se odazvali i uzvanici, među njima konzul gerant Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Njikoš Pečkaj, i treća konzulica Katja Bakija, zamjenik predsjednika Hrvatske državne samouprave Đuso Dudaš, predstavnik općine Sopje, s kojima Martinčani imaju višegodišnje veze, načelnici podravskih sela i predsjednici podravskih hrvatskih samouprava iz Križevaca, Starina, Novoga Sela, Potonje, Šeljina, te, ne u posljednjem redu, martinački načelnik Pavo Gujaš.

Nazočnima su se obratili predsjednica Hrvatske samouprave Đurđa Sigečan i predsjednik KUD-a Martinci Levente Varnai, a tada su riječ preuzeli folklorišti.

Domaćini, Ženski pjevački zbor Korijeni i mladi plesači KUD-a Martinci, u sklopu kojeg djeluje i zbor, zajedničkom Podravskom koreografijom oduševili su sve nazočne pokazavši snagu martinačkog amaterizma kojemu mogu pozavidjeti i ponajbolji profesionalci. Rezultat je to uložena truda, rada, ljubavi, ali i izvorne životnosti hrvatskoga folklora koji snagu i nadahnuće vuče iz još

svježih korijena drva života. Orkestar Podravka također je dio KUD-a Martinci, društva koje okuplja sve vidove folklora i inih kulturnih djelatnosti u tom selu. I „Podravka” je pokazala svoje umijeće i znanje. Potom su se predstavili izvrsni tamburaši, dečki Orkestra Vizin, mladi ljudi istog naraštaja i istih interesa koji neumorno vježbaju napajajući se na izvorima.

Na samome kraju domaćinima su se predstavili članovi KUD-a Seljačka sloga iz Brezovice. Brezovčani su se s Martinčanima upoznali na smotri folklora u Turanovcu, sklopili prijateljstvo, pa otuda njihovo gostovanje u Martincima, u kojima su gostovali i prije dvije godine. Društvo je utemeljeno davne 1947. godine, od 1994. neprekidno djeluje, broji pedesetak članova u dobi od deset do sedamdeset godina, i njeguje izvorni folklor – veli voditelj društva Ivo Viljevac. Inače, Brezovica se nalazi u neposrednoj blizini Gradine pokraj Virovitice, pa brezovički folklorišti u posljednjih petnaestak godina česti su gosti kod naših Hrvata u Podravini. Dapače, veze su i pomalo obiteljske jer neki su se Brezovčani priženili u Lukovišće i Potonju, a ima i jedna Lukoviščanka udata u Brezovicu. Brezovčani svake godine organiziraju smotru folklora u svom selu, 2. kolovoza, te se nadaju kako će i ove godine ugostiti Martinčane.

Nakon folklornoga programa slijedila je večera uza zajednički stol i izvlačenje bogate tombole ostvarene s pomoću brojnih sponzora. Glavnu nagradu, jednodnevni boravak u našem Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu u paškim Vlašićima, osvojila je Žofika Kuštra. Nakon vatrometa slijedila je zabava koja, kako to obično biva kod

Podravaca, završila je tek u ranim prijepodnevnim satima nastupajućega dana. Dakako, uz prijatelje svirače, neumorne članove virovitičkoga Gašo-benda.

bpb

Blagoslovljen Omladinski hodočasni stan „János Brenner” u Nardi

Od junija do augustuša tabori Karitasa

Izradila: Dijana Kovač
iz Fécshaza

Sambotelška crikvena županija odnedavno ima svoju web-stranicu; na njoj smo pred kratkim štali iz pera Šandora Horvata, ki nam je i kipice poslao, o nardanskom važnom zgoditku. Omladinski hodočasni stan (negdašnja fara u Nardi) je dobio ime po Jánosu Brenneru, farniku u Rábakethelyu (blizu Szentgotthárda) ki je u 26. ljetu života mučenički ubijen 1957. ljeta, i za koga je lani prilikom spomin-ljeta, širom Željezne županije, mnoštvo vjernikov molilo da dojde do proglašenja blaženim. Tako 17. junija, utorak otpodne, su se okupljali na biskupskoj svetoj maši i ujedno na predaji i svečanom blagoslivljanju spomenutoga doma, mjesni vjerniki. Došli su čudami i iz okolišnih sel, kot i dica i njevi roditelji ki će ljetovati u ovom taboru, a i svi oni ki su pomagali u obnovi ove zgrade. Dvojezičnu mašu su celebrirali sambotelški

biškop dr. András Veres, Tamás Várhelyi, farnik Petrovoga Sela a tako i dušobrižnik okolišnih pet sel, kot i Narde, Sándor Gaál, gospodin Oladbe, Joško Hiršl, farnik iz Austrije, rodnom iz Petrovoga Sela, ter dr. Anton Kolić, dušobrižnik Ratištova, a oni su dugoljetošnji pomoćnici Karitasu sambotelške crikvene županije.

Dr. András Veres u svojoj biškopskoj predici je opomenuo na Ježuševe riči: „Gdo jedno dite primi, ta Ježuša primi k sebi!“ U tom duhu je blagoslovio ov Omladinski hodočasni stan, u kom od 16. junija sve do 8. augustuša će biti Karitasovi tabori. Na kraju svetačnosti, suprot godine, je mnoštvo ljudi ostalo još da bi skupa pogledali nastup nardanskih tamburašev i jačkarov ter predstavu Društva za očuvanje tradicij Magor i Róbert Károly.

-Uredništvo-

Djelatni Izvarci

Hrvatska manjinska samouprava u Izvaru (Šomodska županija) utemeljena je prilikom posljednjih izbora i otada ta organizacija, na čelu Tiborom Hudakom, prvenstvenom zadaćom smatra oživiti hrvatski jezik u mjestu, te promicati hrvatsku kulturu. Kao posljedica djelovanja samouprave sve više ljudi s hrvatskim korijenima želi aktivno sudjelovati u programima hrvatske manjine. Početkom protekle školske godine, na poticaj Hrvatske manjinske samouprave, u mjesnoj osnovnoj školi pokrenut je kružok hrvatskoga jezika. Pohađalo ga je 19 učenika, osam iz 2. i 3. a 11 iz 5. i 6. razreda. Za više razrede tjedno jedan sat, a za niže razrede dva sata. Učiteljica Klara Kovač, koja predaje i druge predmete u školi, prihvatila se podučavanja, a osim učenja jezika pokušala je unijeti u kružok i hrvatsku kulturu i tradicije, no, kako reče, prvenstven joj je cilj bio da djeca usvoje što više hrvatskih riječi. Osim toga djeca su naučila pisati i čitati na hrvatskome jeziku, naučila hrvatske pjesme, igrice, a od početka drugog polugodišta školske i seoske priredbe postale su dvojezične. Ravnatelj ustanove Zoltán Deák vrlo se radovao inicijativi, jednako tako i roditelji, naime, manjinska samouprava podmiruje sve materijalne troškove kružoka. Organizator i ustanova nadaju se da će iduće školske godine ponovno pronaći slično rješenje. Tijekom školske godine izvarska djeca posjetila su i drugove u prijateljskom naselju u Ferdinandovcu, to im je bila također velika motivacija za učenje jezika. Manjinska samouprava čak je i nagradila učenike koji su pohađali kružok jednim prekrasnim izletom u matičnu domovinu na kraju školske godine. Polaznici kružoka i njihovi roditelji mogli su se diviti prekrasnom Nacionalnom parku Plitvičkih jezera, a posjetili su i Slunj.

Bojevo i Podravske Sesvete žele prisniju suradnju

Druženje Bojevaca i Sesvečana

Naselja Bojevo (Bolhó) i Podravske Sesvete po zračnoj liniji nalaze se vrlo blizu jedno do drugog, no razdvaja ih čvrsta granica, rijeka, stoga međusobno posjećivanje traje znatno dulje negoli bi se očekivalo. Na cestovnoj vezi treba proputovati čak 80 km da bi se došlo iz jednoga mjesta u drugo. Unatoč tomu može se reći da ta naselja povezuje rijeka Drava sa svojim gotovo netaknutim okolišem, gustim vrbicama bujnom vegetacijom koja krasi okoliš obiju naselja. Područje pokraj rijeke raj je za ljubitelje prirode, za lovce i ribiče. Događa se da ribiči s dvije strane dovikuju, a lani u velikoj neprilici kada su hrvatski ribari i policajci spasili dvojicu Mađara kojima se prevrnuo čamac, nitko nije razmišljao o granici, nego da se spase ljudi, što je i uspjelo.

To je dokaz tomu da ljudi unatoč granicama uvijek su se družili, a narečena naselja povezuje i prošlost, o čemu je govorio i sadašnji načelnik Podravske Sesvete Ivan Derežić:

– Povod za uspostavljanje veza ima korijene davno prije, još ima naraštaja koji to pamte, još prije 60 godina ljudi su obrađivali zemljišta i s jedne i druge strane Drave, razgovarali su, međusobno su se sporazumijevali. Neki ljudi iz Podravske Sesvete imali su zemljište u Mađarskoj, neki je i danas imaju. Nakon Drugoga svjetskog rata, nažalost, razdvojila ih je tvrda granica pa su veze oslabjele. Zatim je došao Domovinski rat u Hrvatskoj. Nije se znalo kako će se rat proširiti na naše krajeve, hoće li trebati skloniti žene, djecu i starije osobe, pa se tada razgovaralo sa selima u Mađarskoj u pograničnoj zoni Drave, hoće li ih prihvatiti. Bojevci, kao pravi susjedi, nudili su prijateljsku pomoć. Hvala Bogu nije trebala pomoć, ali ta sigurnost koja nam je bila obećana mnogo nam je značila. To su bili prvi koraci suradnje. Inače, ima nekoliko muškaraca s naše strane koji su se oženili u Mađarsku, a mi pak imamo snahe odavde – kazao je g. Derežić.

Oba su načelnika došla na zamisao da je došlo vrijeme da se ti odnosi i službeno uspostave, pa prije dvije godine čelništvo

Načelnici naselja; na sredini predsjednik Hrvatske manjinske samouprave

Bojeva na čelu s načelnikom Adamom Horvatom, uz pomoć predsjednika Hrvatske manjinske samouprave Bojeva Joze Solge, potražili su predstavnike Podravske Sesvete nudeći suradnju. Naravno, druga ih je strana očekivala raširenih ruku. Osnivanjem Hrvatske manjinske samouprave i jezične poteškoće su se riješile, pa se otada naselja međusobno pozivaju na mjesne priredbe.

Lani su Bojevci sudjelovali na Hrvatskom festivalu športske rekreacije u Podravske Sesvetama, a ovaj put su Sesvečani bili gosti na danu sela Bojeva, početkom srpnja.

Ako bi tko od mještana dvaju naselja krenuo s Drave ili u jednom ili u drugom smjeru, crkva i u jednom i u drugom naselju bila bi podjednako daleka, desetak kilometara, ipak mještani putuju 80 km preko Barče da bi uspjeli posjetiti prijatelje u drugom selu. Da bi se vrijeme putovanja skratilo, započeti su razgovori. Načelnici planiraju povremeno otvaranje malograničnog prijelaza. Hrvatska je strana obnovila skelu, koja može prevesti ljude, i taj bi prijelaz prvo bio pomalo i simboličnog karaktera, no, naravno, želja je da se to i proširi. Otvaranje graničnoga prijelaza planiralo se i za Dan Bojeva, međutim, zbog nabave nekih službenih dokumenata to se nije ostvarilo. U nekim povijesnim dokumentima piše da su Rimljani prolazili baš na tim mjestima.

Načelnik Sesvete se nada da će pretpristupni fondovi Europske unije omogućiti ostvarenje takvih povremenih graničnih prijelaza, a razmišlja se i o drugoj suradnji. Osim suradnje na športskom i kulturnom polju prisutna je i ekologija. Drava s mađarske strane već je prije proglašena zaštićenim pojasom, a ove je godine proglašena i hrvatska strana rijeke.

Europa zaštitu okoliša smatra vrlo važnim, stoga ta tema nije strana ni jednoj ni drugoj strani, pa bude li mogućnosti, naselja će se dogovarati oko zajedničkih projekata.

Susreti Podravske Sesvete i Bojeva nastavit će se na desnoj obali Drave, na sličnoj priredbi na danu općine, gdje će se nastaviti razgovori o suradnji.

beta

Bogat program na Danu sela Fićehaza

U dječjem se vrtiću još podučava hrvatski jezik

Članovi mjesnoga zbora među publikom

Fićehaz je malo naselje sa 710 žitelja koje se prema pismenim spomenicima prvi put spominje 1422. g. pod nazivom Fythyefelde, a sadašnji se naziv rabi od 1877. g. Fićehaz svoju opstojnost proslavlja prigodom Dana naselja, uglavnom potkraj lipnja.

Proslava naselja 28. lipnja započela je svetom misom na otvorenome kod križa u Rákócziovoj ulici, koji je obnovljen. Misu je celebrirao mjesni župnik Robert Pogar. Drveni križ, još 1973. g., dala je izraditi obitelj Šanta iz Kerestura, no tijekom nekoliko desetljeća križ je dotrajao pa ga je na molbu mještana samouprava dala obnoviti.

Svečane su trenutke stanovnicima priuštili športski programi i zabava. Prvo su se nadmetale momčadi raznih ulica u nogometu. Najuspješnija je bila momčad iz Kossuthove ulice, zatim ona iz Rákócziove, a treće mjesto osvojila je Adeva ulica. Nakon toga slijedila je utakmica između nogometnih klubova domaćina i prijateljskog naselja Donjeg Vidovca. Ta utakmica nije pogodovala domaćinima, naime, izgubili su 7 : 2, no razlika nije smetala druženju, bez problema su nogometaši sjeli za isti stol i kušali jela koja su se kuhala dok su igrali nogomet.

Prije nego što bi se jela izvrsna jela: goveđi gulaši, paprikaš, perkelt od junetine, sataroš s tjesteninom, gulaš od bunceka, jelenji paprikaš, grah u kotliću, ocijenilo ih je ocjenjivačko povjerenstvo, koje su činili: Gyula Czupi, Franjo Šarvari i Zoltan Kopčik.

Najvještiji kuhari bili su članovi momčadi iz Strugne (Eszteregnye), no fićehaski krug pečenja dobio je posebnu nagradu. Nakon dodjele nagrada, koje je uručila fićehaska načelnica Kristina Šurdi, slijedio je kulturni program s mnogo hrvatskih sadržaja.

Jedina odgojno-obrazovna ustanova, tj. dječji vrtić u kojem se još podučava hrvatski jezik pripremio se s hrvatskim dječjim plesovima i običajima. Odgojiteljica Erika Šanta pripremila je djecu na prikaz običaja postavljanja „majpana“, uz pjevanje hrvatskih pjesmica. Premda u mjestu ne djeluje školska ustanova, mjesna je samouprava s keresturskom školom sklopila ugovor, pa nekoliko djece pohađa tu ustanovu, te iz njihova programa nije nedostajao hrvatski sadržaj. Fićehaska i keresturska djeca predstavila su se recitacijama, plesom, pjevanjem. Mali sumartonski puhači pomoću trube obradovali su publiku hrvatskim pjesmama. Prvi je put u Fićehazu nastupio serdahelski Pjevački zbor umirovljenika, uz harmoniku ponovno su se oglasile naše pomurske pjesme. Citra je u Fićehazu oduvijek bila omiljeno glazbalo, nekoć pod vodstvom pokojne Aranke Novak u mjesnoj školi djelovao je kružok citre, međutim, s njezinom smrću to se obustavilo, no Fićehasci vrlo vole glazbu citre, pa su izvedbi Društva citre «Csillag» poklonili buran pljesak.

Domaći ženski pjevački zbor također je bio nagrađen velikim pljeskom, naime, predstavio se novim međimurskim pjesmama. Solopjevanje Ane Takač opet je začaralo svakoga. Kaniški Mješoviti pjevački zbor nastao je s pomurskim i međimurskim pjesmama, kojima su se pridružili i gosti iz Donjeg Vidovca.

Mažoretkinje iz Letinje, operni pjevači Gabor Bot i Žužana Debrei, tobogan za djecu, bojanje lica, hodanje na štulama, zabava i vatromet nudili su zabavu svim naraštajima naselja.

Beta

Poziv

Gospodin Josip Kuzma koji je maturirao prije 40 godina u tadašnjoj Hrvatsko-srpskoj gimnaziji na Trgu ruža, putem Hrvatskoga glasnika poziva sve maturante na pripreme za održavanje proslave i sastanka kojim bi se obilježila 40 obljetnica mature.

POZIV MATURANTIMA '68 ZA ORGANIZIRANJE SASTANKA

Ako mislite da biste se rado sastali nakon 40 godina, javite se s prijedlogom datuma i mjesta sastanka na adresu: kuzma.ada@gmail.com.

Imenik maturanata: Josip Balažin, Vidosava Budišin, Anica Bunjevac, Đuro Čupić, Ladislav Doboš, Josip Đuric, Marica Fabić, Branislav Galić, Stjepan Hederić, Jelena Horvat, Marija Jelić, Marin Kovačev, Josip Kuzma, Anica Mandić, Marki Marković, Anica Mesaroš, Josip Mihović, Katica Patarčić, Marija Prener, Živko Prodan, Anica Radivoj, Pavle Retek, Anica Režek, Zlata Šibalin, Marija Štric, Stjepan Turul i Đula Vanko.

Orkestar „Vizin” na aktivnom odmoru u Crikvenici

Već je treća godina kako Orkestar „Vizin” iz Pečuha tijekom ljeta provodi tjedan dana na Jadranu, u Crikvenici. Tako je to bilo i ove godine, od 5. do 11. srpnja. To tjedan dana zapravo je svojevrsno putovanje članova orkestra na odmor. Naravno, glazbala se ne ostavljaju kod kuće jer ovaj odmor, osim odmaranja, sunčanja na plaži, ronjenja, ima i svoj aktivni dio, to su: pripreme na predstojeće festivale gdje će orkestar predstavljati Mađarsku, te Hrvate iz Mađarske (Međunarodni festival FENOK u Kikindi, Dužijanica u Subotici i Bisernica Janike Balaža u Novom Sadu) i svirka svake večeri kod večere u Vili Atalanta. Tjedan dana je živjela tamburaška glazba na moru. Gosti iz Njemačke, Slovačke, Hrvatske, Poljske i Mađarske tjedan dana su uživali u hrvatskim i mađarskim melodijama. Još i najmlađa gošća, Sofinka Kovaličkova (četiri godine) iz Slovačke svake je večeri s radošću dolazila na večeru, kako bi nakon nje sjela pod stube i slušala dečke dok sviraju.

Vesna

HKD Četarci na gostovanju u Sisku

Hrvatsko kulturno društvo „Četarci“, od 20. do 22. junija je gostovalo u Sisku na poziv Folklornoga ansambla „Ivan Goran Kovačić“. U petak, po večeri smo na gradskom kupalištu gledali utakmicu Hrvatska–Turska sa člani njevoga društva, a zatim su svirali njevi tamburaši s našimi, bila je dobra fešta. U subotu, 21. junija, su nas odvezli u Park prirode Lonjsko Polje kade smo posjetili europsko selo Čigoč, koje je 1994. ljeta od Zaklade za zaštitu prirode EURONATUR proglašeno prvim „Europskim selom roda“. Vidili smo dvisto ljet stare hiže od hrasta ke su raspravili kad je bila poplava i su je odeslili na više mjesto u selu, a po poplavi najzad. Pogledali smo Etnografsku zbirku familije Sučić kade su nam se najbolje vidile stare, originalne posavske nošnje i jedna stara stolarska radionica. Uvečer u osmi je bilo svetačno otvaranje „Lipanjskih susretov” kade smo dvi naše koreografije pokazali (Dolnjopuljansko kolo i Četarski fašnjak). Publika je bila jako oduševljena, uživali su u našem programu, i bilo je jačkov ke su s nami skupa jačili. Nastupali su još: Dičja folklorna i tamburaška sekcija, plesačna grupa i pjevački zbor „Goranke“ Folklornoga ansambla „Ivan Goran Kovačić“, KUD „Sava“ Crnac, ansambl pjesme i plesa „Visočan“, KUD „Vrnograč“, KUD Sela. Po programu, na balu je svirao tamburaški sastav „Složna braća“. U nedilju dopodne su nam pokazali kulturne i povijesne znamenitosti grada Siska, zatim smo se vozili brodom po Savi, a po objedu smo se otpravili domom. Jako nam je bilo lipo, upoznali smo nove prijatelje, ki su sve

Predsjednica HKD-a Četarci Anica Poljak-Šaler s gradonačelnikom Siska Dinkom Pintarićem

učinili da se mi dobro čutimo kod njih. Za me je najveće veselje da su naši mladi ove tri dane svaku minutu iskoristili, bili su skupa s domaćini, trudili su se sporazumiti po hrvatski, a odsada imaju svoje prijatelje u staroj domovini. Svi već jedva čekamo ponovni susret i dolazak naših partnerov, jur se planiraju programi, pripremamo se na tri dane od 25. julija, kad mi budemo primili folklorashe iz Siska.

Anica Poljak-Šaler
Foto: *Željko Maljevac*

Tančeni opus „Četarski fašnjak“ u Sisku je primljen s velikom ovacijom

